

Семјуел Бекет
ПОВЕЌЕ БОДИЛА ОД РИТАЊЕ

Книгата е објавена со финансиска поддршка од
преведувачката програма Literature Ireland
Даблин, Ирска

БИБЛИОТЕКА – *ARS MAGNA*

Главен уредник
Филип Димевски

Наслов на оригиналот
Samuel Beckett, MORE PRICKS THAN KICKS

Copyright © The Estate of Samuel Beckett
All rights reserved

Превод од англиски јазик
Кристина Димкова

Јазична редакција
Андреј Јованчевски

Компјутерска обработка
БЕГЕМОТ

Ликовно уредување
Бојан Димитријевиќ

© Сите права на изданието ги има – БЕГЕМОТ ДООЕЛ
Забрането е копирање, умножување и објавување на
делови или на целото издание во печатени или електронски
медиуми без писмено одобрение од издавачот.

Семјуел Бекет

ПОВЕЌЕ БОДИЛА
ОД РИТАЊЕ

Скопје, 2017

Содржина

ДАНТЕ И ЈАСТОГОТ	7
ФИНГАЛ	25
ДИНГ-ДОНГ	40
ВЛАЖНА НОЌ	54
ЉУБОВ И ЛЕТА	104
ИЗЛЕГУВАЊЕ	125
КАКВА НЕСРЕЌА	142
ЉУБОВНОТО ПИСМО НА СМЕРАЛДИНА	193
ЖОЛТО	201
ТАЛОГ	223

ДАНТЕ И ЈАСТОГОТ

Беше утро, а Белаква беше заглавен на првата песна за Месечината. Толку длабоко беше заглибен, што не можеше да се придвижи ниту напред, ниту назад. Пресреќната Беатриче беше таму, како и Данте, додека му објаснуваше за петната на Месечината. Најпрвин му покажа каде згрешил, потоа му понуди свое објаснување. Од Бога ѝ било, затоа тој можеше да се потпре на неговата точност во секој поглед. Сè што требаше да направи беше да ја следи чекор по чекор. Првиот дел, отфрлањето, одеше како топол нож низ путер. Јасно му ја изложи идејата, го кажа она што требаше да се каже без да крева врева и без да губи време. Но, вториот дел, докажувањето, беше толку збит што Белаква не можеше крајот да му го фати. Демантот, прекорот, тоа беше јасно. Но, потоа стигна доказот, брза стенографија на вистинските факти и Белаква навистина заглави. А и здодевно му беше, беше нестрплив да стигне до Пикарда. Сепак, внимателно ја

проучуваше енигмата, не сакаше да признае пораз, сакаше да го разбере барем значењето на зборовите, редоследот по кој беа кажани и видот на задоволството кое му го овозможуваа на дезинформираниот поет, за кога ќе завршат да биде освежен и да може да ја крене својата тешка глава со намера да изрази благодарност и формално да го отфрли своето старо мислење.

Сè уште си го напрегнуваше мозокот врз непробојниот пасус, кога го слушна пладневното отчукување. Веднаш си го исклучи умот од задачата. Ги згрна прстите под книгата и ја крена со нив сè додека целосно не му легна на дланките. *Божествената комедија* со лицето свртена нагоре на постаментот на неговите дланки. Вака поставена, ја крена до носот и со тресок ја затвори. Извесно време ја држеше горе, гледајќи ја накриво и луто, стискајќи ги навнатре кориците со коренот на дланките. Потоа ја остави настрана.

Се навали на столот за да почувствува како умот му стивнува и јадежот од злобниов кводлибет замира. Ништо не можеше да направи сè додека умот не му закрепне и не се смири, што постепено се случи. Тогаш се осмели да размисли што треба да прави потоа. Секогаш постои нешто што човек треба да го прави потоа. Три големи обврски се прикажаа пред него. Првин ручек, потоа јастогот, потоа часот по италијански. Тоа ќе биде доволно засега. По часот по италијански немаше сосема јасна идеја. Несомнено некој испланирал некаков банален распоред за доцното попладне и вечерта, но тој не го знаеше. Она што беше важно беше: еден,

ручек; два, јастогот; три, часот по италијански. Тоа беше повеќе од доволно за почеток.

Ручекот, воопшто да се одржи, беше многу убава работа. За да ужива во неговиот ручек, а навистина би можел да ужива, мора да биде оставен во апсолутен мир за да го подготви. Но, ако биде вознемирен, ако некој пргав дрдорко дојде потскокнувајќи со некоја голема идеја или барање, би можел и воопшто да не јаде, бидејќи храната ќе му згорчи на непцата или, уште полошо, нема да има никаков вкус. Мора да биде оставен исклучиво сам, мора да има целосна тишина и приватност за да ја подготви храната за својот ручек.

Првото нешто што требаше да се направи беше да се заклучи вратата. Сега никој не би смеел да му влезе. Употреби еден стар *Хералд* и го измазни на масата. Сосема убавото лице на Мекејб¹, убиецот, зјапна во него. Потоа ја запали плинската рингла и ја симна квадратната, рамна, азбестна тава од клинот и ја стави точно врз огнот. Забележа дека мора да го намали огнот. Тостот во никој случај не смее да се прави многу брзо. За лебот да се потпече како што

---

¹ Случајот Мекејб или Малахајдскиот убиец бил прилично популарен во јавноста во тој период. Во подметнат пожар во куќата на едно богато семејство погинуваат сите негови членови, двајцата родители и трите деца, како и луѓето кои работеле за нив со исклучок на градинарот Мекејб кој бил единствениот преживеан, па оттаму и обвинет за убиство. Во јавноста се водела жолчна дебата околу неговата вина. Голем дел од луѓето сметале дека тој е неправедно обвинет поради низата контроверзи во однос на самиот настан. Мотиви од оваа приказна проведуваат низ целата книга (заб. на прев.).

треба, темелно, тоа мора да се прави на умерен, постојан оган. Инаку, само ќе се јагленоса надворешноста, а срцевината ќе остане влажна како и претходно. Ако од нешто му се гадеше, тоа беше да почувствува како забите му се сретнуваат со антиклимакс од срцевина и тесто. А толку беше лесно тоа да се направи како што треба. Значи, си помисли откако го припитоми огнот и ја намести тавата, додека го исечкам лебот ќе биде токму како што треба. Потоа долгата валчеста векна излезе од конзервата за бисквити и нејзиниот крај се израмни со лицето на Мекејб. Две незапирливи движења со пилата за леб и две прецизни крукчиња суров леб, главните елементи на неговиот ручек, лежеа пред него, нему на располагање. Остатокот од векната си се врати во затворот, трошките, како да не постоеја врапци ширум светов, беа трескавично сметени, а парчињата грабнати и однесени до тавата. Сите овие подготовки беа брзи и безлични.

Е сега веќе беше потребна вистинска вештина, во оваа фаза просечниот човек ќе почнеше да ги оплескува процедурите. Го стави образот на мекиот леб, беше сунѓерест и топол, жив. Но, набргу ќе го тргне тоа плишено чувство од него, жими Бога многу бргу ќе го симне тој дебел, бел изглед од лицето на лебов. Со сомнеж го намали плинот и врз разгореното платно плесна една свисната плоча, но многу точно и прецизно, така што таа заличи на јапонското знаме. Потоа одозгора, бидејќи немаше место двете да легнат подеднакво едно до друго, а ако не ги направиш еднакви подобро да

не се трудиш воопшто да ги правиш, беше оставено другото крукче да се загрее. Кога првиот кандидат беше готов, а тоа беше само откако сосема поцрни, си ги сменија местата со својот другар, така што сега му беше редот да лежи одозгора, јагленосан, црн и чадлив, чекаше додека да може истото да се каже и за другиот.

За земјоделецот² работата беше едноставна, ја знаеше од мајка му. Петната беа Каин со својот сноп од трње, лишен од имот, проколнат од земјата, изгнаник и скитник. Месечината беше тоа лице паднато и обележано, подгорено од првиот срам на Божјата милост, прогонетиот да не може да умре брзо. Во мозокот на земјоделецот настана мешаница, но не беше важно. Ако било доволно добро за мајка му, ќе биде доволно добро и за него.

Белаква на колена пред огнот, проучувајќи ја тавата, ја контролираше секоја фаза на потпечувањето. Одземаше време, но ако нешто вреди воопшто да се прави, тогаш вреди да се направи добро, оваа изрека беше точна. Долго време пред крајот собата беше полна со чад и смрдеа на изгорено. Откако беше направено сè што човечката грижа и вештина можеше да направи, го исклучи плинот и ја врати тавата на нејзиниот клин. Ова беше чин на распаѓање, бидејќи испече голем белег на тапетот. Ова беше хулиганство, чисто и просто. Па што му е гајле? Да не е негов сидот? Истиот безнадежен тапет бил таму педесет години. Беше избледен од старост. Не можеше да стане полош.

---

² Каин, синот на Адам и Ева (заб. на прев.).

Потоа густата паста од Савора, сол и црвен пипер од Кајен на секое крукче, убаво размачкано додека порите сè уште им беа отворени од топлината. Без путер, не дај Боже, само добра бања од сенф, сол и пипер на секое крукче. Путерот е грешка, го прави тостот влажен. Тост намачкан со путер е добар за Постарите граѓани и Војската на спасот, бидејќи таквите немаа ништо освен вештачки заби во своите глави. Не беше воопшто добар за една сосема силна, млада роза како Белаква. Овој оброк за кој виде толку мака да го подготви ќе го лапа со чувство на восхит и победа, ќе му биде како превртувањето на Полјаците на мразот сосе санки³. Ќе го гризе со затворени очи, ќе го изгмечи како каша, целосно ќе го совлада со песјаците. А потоа болката од острината, жегнувањето на зачините, додека умира секој залак, горејќи го непцето, носејќи солзи.

Но, сè уште не беше сосема подготвен, имаше уште многу да се направи. Ја запали жртвата без целосно да ја облече. Да, тргна од опашката на работата.

Ги плесна потпечените крукчиња едно од друго, елегантно ги спои како чинели, се залепија на лепливиот мевлем од Савора во клавири ритам. Потоа привремено ги завитка во стар лист хартија. Потоа се подготви за пат.

Сега најважна работа беше да избегне средба со некого. Да биде сопрен во оваа фаза за да му биде извршена конверзациска напаст би било катастрофа. Целото битие му беше на-

---

³ Стих од *Хамлет* во препев на Драги Михајловски (заб. на прев.).

прегнато кон радоста пред него. Ако сега биде сретнат би можел едноставно да го цитне ручекот во одводот и веднаш да се врати дома. Понекогаш поради гладот – повеќе оној на умот, се разбира, одошто на телото, бидејќи овој оброк достигнуваше до такво лудило – немаше да се колеба да удри кој било човек кој би бил толку непромислен за да го задржува или попречува, би го истуркал настрана од својот пат без какви било церемонии. Тешко на натрапникот кој ќе го налути кога умот му е навистина насочен кон овој оброк.

Брзо газеше по патот, со наведната глава, низ познатиот лавиринт од сокачиња и одеднаш нурна во малата семејна бакалница. Во продавницата не беа изненадени. Скоро секој ден, во ова време, вака влетуваше од улицата.

Парчето сирење беше подготвено. Одвоено уште изутрината од питата, го чекаше Белаква да дојде и да го земе. Горгонзола. Познаваше еден човек кој потекнува од Горгонзола, со име Анцело. Бил роден во Ница, но целото детство го поминал во Горгонзола. Знаеше каде да го побара сирењето. Секој ден беше таму, во истиот агол, чекаше да го земе. Беа навистина чесни, услужливи луѓе.

Сомничаво погледна во парчето сирење. Го сврте наопаку за да види дали другата страна е подобра. Другата страна беше полоша. Го ставиле со подобрата страна нагоре, оваа мала измама им беше извежбана. Кој да ги обвини? Го протри. Се потеше. Тоа значеше нешто. Се наведна и го помириша. Слаб мирис на скапано. Што ќе му е? Тој не сакаше мирис, не беше

ебан гурман, сакаше добра смрдеа. Она што го сакаше беше добра, зелена, смрдлива, скапана грутка сирење горгонзола, живо, и Господ знае дека ќе го има.

Жестоко погледна во бакалот.

„Што е ова?“ праша.

Бакалот се превитка.

„Па?“ праша Белаква, бестрашен беше кога беше лут. „Тоа е најдобро што можеш?“

„Долж и попреку Даблин“ рече бакалот, „нема да најдеш поскапано парче во овој момент.“

Белаква збесна. Безобразен слуга, само нека гукне и ќе го нападне.

„Не ми врши работа“, викна, „ме слушаш ли, воопшто не ми врши работа. Не го земам.“ Закрцка со забите.

Бакалот, наместо едноставно да си ги измие рацете како Пилат, ги рашири во дива распната гестикулација на понизно молење. Смуртено, Белаква го отвори пакетчето и го пикна сирењето со мртовечка боја помеѓу тврдите, студени, црни плочи тост. Со тежок чекор стигна до вратата и се сврте во круг.

„Ме слушна?“ викна.

„Господине“, рече бакалот. Ова не беше прашање, ниту пак израз на усвојување. Тонот со кој беше испуштен оневозможуваше да се знае што има во умот на човекот. Тоа беше најискрената реплика.

„Ти кажувам“, рече Белаква прилично вжештен, „ова воопшто не ми врши работа. Ако не можеш подобро од ова“, ја крена раката што го држеше пакетчето, „ќе бидам принуден

да одам по сирење на друго место. Дали ме разбираш?“

„Господине“, рече бакалот.

Дојде до прагот на својата продавница и гледаше како огорчениот купувач накривнувајќи си заминува. Белаква имаше нарушен од поради отечените зглобови, нозете му беа уништени, речиси постојано страдаше од нив. Дури и ноќе не се одмораа, може да се рече никогаш. Бидејќи тогаш грчевите ги заменуваа плускавците и деформираните ножни прсти и тие продолжуваа. Така што очајно ќе ги притиснеше рабовите на стапалата до шипката на дното од креветот, или уште подобро, ќе посегнеше со рацете и ќе ги влечеше нагоре и назад кон сводот на стапалото. Вештина и трпеливост можеа да ја распрснат болката, но во секој случај тоа го отежнуваше ноќниот одмор.

Бакалот, без да ги затвори очите или да ги оттргне од фигурата која се губеше, си го издува носот во здолништето од својата престилка. Бидејќи беше добродушен и човечен почувствува благонаклонетост и сожалување кон овој чуден купувач, кој секогаш изгледаше болно и нерасположено. Но, истовремено беше мал трговец, не заборавајте, со мало трговско чувство на лично достоинство и што е што. Три пени, пресмета, сирење за три пени дневно, еден шилинг и шест пени неделно. Не, нема да му се умилкува никому за толку, не, дури ни на најдобриот во земјава. Си имаше тој гордост.

Тетеравејќи се по мрачните патчиња кон скромниот паб каде што го очекуваа, во смисла дека појавата на неговата гротескна личност

нема да предизвика коментари и смеа, Белаква постепено ја совладуваше жолчноста. Сега, штом ручекот веќе беше *fait accompli*⁴, бидејќи невоздржаниот простотилак на неговата класа, која копнееше да даде некоја голема идеја или да наметне некој состанок, ретко беше појава во овој сиромашен квартал на градот, слободно можеше да размислува за втората и третата точка, јастогот и часот, подетално.

Во петнаесет до три требаше да биде во Училиштето. Да речеме пет до три. Пабот се затвораше, рибарницата повторно отвораше во два и пол. По претпоставка дека вошливата, стара кучка што ја вика тетка навреме направила порачка утринава, со строг налог да биде спремен и да чека за земање за нејзиното никакво момче да не се задржува по никаква основа кога ќе дојде попладнево, би имал доволно време ако го напушти пабот кога ќе затвори, би можел да остане до последен миг. *Benissimo*⁵. Имаше два шилинга и шест пени. Како и да е, тоа беше две кригли пиво на точење и можеби едно шише на крај. Флашираниот стаут⁶ беше навистина одличен и прочуен. И сè уште ќе му останат доволно пени за да купи *Хералд* и да фати трамвај ако почувствува умор или е краток со време. Секогаш претпоставувајќи, се разбира, дека јастогот е веќе спремен за предавање. Проклети да се овие трговци, си помисли, никогаш не можеш да се потпреш на нив. Немаше сработено една вежба, но нема врска. Неговата

---

⁴ (фр.) *fait accompli* – завршена работа (прев.).

⁵ (итал.) *Benissimo* – многу добро; одлично (прев.).

⁶ Стаут – јако, темно пиво (заб. на прев.).

Професореса беше толку шармантна и извонредна. Сињорина Адријана Отоленги! Не му се веруваше дека е можно да постои жена која е толку интелигентна или толку добро информирана како малата Отоленги. Па така, ја беше ставил на пиедестал во својот ум, на растојание од другите жени. Претходниот ден рече дека заедно ќе го читале *Il Cinque Maggio*⁷. Но, нема да ѝ пречи ако ѝ каже, како што имаше намера на италијански да конструира една блескава фраза на враќање од пабот, дека претпочита да го одложат *Il Cinque Maggio* за некоја друга прилика. Манцони бил баба, Наполеон, исто така. *Napoleone di mezza calzetta, fa l'amore a Giacomietta*⁸. Зошто Манцони му личеше на баба? Зошто му правеше таква неправда? Пелико, исто така. Тие биле стари моми, сафразетки. Мора да ја праша својата Сињорина од каде добил таков впечаток дека XIX век во Италија бил полн со стари кокошки кои се обидуваа да кокодакаат како Пиндар. Кардучи бил баба, исто така. Исто и за петната на Месечината. Ако не може да му каже веднаш, тогаш со задоволство ќе надомести следниот пат. Сега сè беше подготвено и во ред. Со исклучок на, се разбира, јастогот, кој мораше да остане како непресметлив фактор. Мора само да се надева на најдобро-

⁷ Ода од Алесандро Манцони (италијански поет и романописец) (заб. на прев.).

⁸ „Наполеон со полуспуштени чорапи, води љубов со Џакоминета“ (Кога Наполеон бил ученик практикувал да излезе од интернатот на попладневна прошетка. За време на прошетките понекогаш го држел за рака девојчето со име Џакоминета. Еден негов соученик го забележал тоа и на шега составил песничка (заб. на прев.).

то. И да го очекува најлошото, весело помисли, нурнувајќи во пабот, како и вообичаено.

Белаква се доближи до училиштето, сосема среќен, бидејќи сè помина како подмачкано. Ручекот беше виден успех, ќе биде прифатен како стандард во неговиот ум. Навистина не можеше да замисли дека некогаш би бил надминат. И такво бледо, сапунесто парче сирење да се покаже толку јако! Мора само да заклучи дека се заведувал себеси сиве овие години кога ја поврзувал јачината на сирењето со неговото зеленило. Човекот учи додека е жив, тоа беше вистинита изрека. А неговите заби и вилицы беа во рајот, парчиња поразен тост прскаа при секое гмечење. Како да јадеше стакло. Устата му гореше и го болеше од потфатот. Храната беше дополнително зачинета со информацијата, пренесена со тивок трагичен глас преку шанкот од страна на Оливер добротинителот, дека петицијата за милост на Малахајдскиот убиец, потпишана од половина земја, била одбиена и дека човекот взори мора да виси во Монтџој и ништо не може да го спаси. Елис, целатот, веќе се упатил натаму. Белаква мислеше на Мекејб во неговата ќелија, кинеејќи го сендвичот и полевајќи го со драгоценитот стаут.

Јастогот сепак беше спремен, човекот веднаш му го подаде и тоа со толку пријатна насмевка. Навистина малку љубезност и добра волја на овој свет железни порти отвораат. Насмевка и весел збор од обичен работник и лицето на светот светнува. А толку беше лесно, едноставно беше прашање на мускулна контрола.

„Прета“, рече весело предавајќи му го.

„Прета?“ рече Белаква. Што му беше тоа, да му се сневиди?

„Прета, тазе е, господине“, рече човекот, „тазе од сабајле.“

Сега, Белаква, по аналогија од скушата или други риби за кои слушал дека ги опишуваат на тој начин кога биле уловени пред час или два, претпостави дека човекот мисли оти јастогот неодамна бил убиен.

Сињорина Адријана Отоленги чекаше во малата просторија пред салата, која Белаква природно беше склон да ја смета за претсобје. Тоа беше нејзината соба, италијанската соба. На истата страна, но одзади, беше француската соба. Господ знае каде беше германската соба. А и онака, кому му е гајле за германската соба?

Ги обеси палтото и шапката, го испружи долгиот џумкаст пакет од кафеава хартија на масата во салата и подготвено влезе кај Отоленги.

По половина час вакви или онакви пропратни работи, таа му даде комплимент за неговото разбирање на јазикот.

„Брзо напредуваш“, рече со својот упропастен глас.

Таму опстојуваше онолку од Отоленги колку што може да се очекува од карактерот на една дама на извесна возраст, која открила дека да биде млада, убава и чиста е подосадно од што било друго.

Белаква, прикривајќи го огромното задоволство, ја отвори енигмата на Месечината.

„Да“, рече таа, „го знам тој пасус. Прочуен тврд орев. Напамет не можам да ти кажам, но ќе го побарам кога ќе стигнам дома.“

Слатко суштество! Ќе го побара во нејзиниот голем Данте кога ќе стигне дома. Каква жена!

„Ми текна“, рече, „апропо не знам што, дека е подобро да ги додадеш дантевите ретки изрази на сочувство во *Пеколот*. Тоа било“, нејзините минати времиња секогаш беа жалосни, „омилено прашање.“

Тој претпостави дека ова е израз на длабочина на мислата.

„Во врска со ова“, рече, „се сеќавам на една одлична игра на зборови:

„qui vive la pietà quando è ben morta...“⁹

Таа не рече ништо.

„Зар не е тоа одлична мисла?“ бликна тој.

Таа не рече ништо.

„Сега“, рече како будала, „се прашувам како би можело да се преведе тоа?“

Таа и понатаму не рече ништо. Потоа:

„Мислиш ли“, промрмори, „дека е апсолутно неопходно да се преведе?“

Од салата се изродија некакви звуци на конфликт. Потоа тишина. Зглоб од нечиј прст како дајре на вратата, се отвори и, оп, еве ја Мадмоазел Глен, професорката по француски, го грабнала мачорот, очите ѝ излегле од главата, во состојба на најголема вознемиреност.

---

⁹ Стих од 20 песна од *Пеколот* на Данте: Сочувството, по смртта, иде в час. Препев на Георги Сталев (заб. на прев.).

„Ох“, воздивна, „простете ми. Ви пречам, но што има во торбана?“

„Торба?“ праша Отоленгица.

Мадмоазел Глен направи еден француски чекор напред.

„Пакетот“, ја припи главата до мачорот, „пакетот во ходникот.“

Белаква сталожено проговори.

„Мој е“, рече, „риба.“

Не го знаеше францускиот збор за јастог. Рибата ќе заврши работа. Рибата му била добра на Исус Христос, Синот Божји, Спасителот. Ќе биде добра и за Мадмоазел Глен.

„Ох“, рече Мадмоазел Глен, со неописливо олеснување. „За влакно го фатив“. Го потапка мачорот. „Ќе ја раскинеш на парчиња“.

Белаква почна да се чувствува малку загрижено.

„Ја фати ли?“ праша.

„Не, не“, рече Мадмоазел Глен. „Го фатив токму навреме. Но не знаев“, со некаков потсмев на учена жена, „што би можело да биде, па помислив подобро да влезам и да прашам.“

Одвратна наметливо љубопитна кучка.

Ова Отоленгица не ја забавуваше многу.

„*Puisqu'il n'y a pas de mal...*¹⁰“, рече со видлив умор и елегантија.

„*Heureusement*¹¹“, беше веднаш јасно дека Мадмоазел Глен е побожна „*heureusement*.“

Дисциплинирајќи го мачорот со мали удари, самата си се изведе надвор. Седите влакна од нејзината моминска глава му врескаа на Бе-

¹⁰ (фр.) Никаква штета не е направена (прев.).

¹¹ (фр.) За среќа (прев.).

лаква. Побожна, девствена интелектуалка, наострена за петпаречки скандал.

„Каде бевме?“ праша Белаква.

Но, неаполското трпение си има граници.

„Каде сме воопшто?“ викна Отоленгица,
„каде бевме, ако воопшто сме биле до некаде.“

Белаква се доближи до куќата на неговата тетка. Да речеме дека е Зима, штом самракот паѓа сега и Месечината се крева. На аголот од улицата имаше паднат коњ и еден човек кој му седеше на главата. Знам дека ова се смета за правилно. Но зошто? Пролета еден фенерџија на својот велосипед, наведнувајќи го стапот кај знамињата, донесе малку жолта светлина во вечерта. Сиромаво облечен пар стоеше во отворот на една претенциозна порта, таа навалена на решетките, со спуштена глава, тој застанат со лицето кон неа. Стоеше блиску до неа, рацете му висеа покрај телото. Каде бевме, помисли Белаква, ако воопшто сме биле до некаде. Продолжи понатаму, стискајќи го пакетот. Зошто да нема богопочитување и сочувство, таму долу? Зошто да нема милост и Побожност заедно? Малку милост кон стресот на жртвата, малку милост како радост наспроти судот. Помисли на Јона и тиквата и сочувството на љубоморниот Бог кон Ниневија. А кутриот Мекејб ќе си го добие по вратот взори. Што прави сега, како се чувствува? Ќе ужива во уште еден оброк, уште една ноќ.

Тетка му беше во градината, се грижеше за некакви цвеќиња кои умираат во овој период од годината. Го прегрна и заедно се симнаа во

утробата на земјата, во подрумската кујна. Таа го зеде пакетот, го отвори и одеднаш јастогот беше на масата, на мушамата, откриен.

„Ме уверија дека е тазе“, рече Белаква.

Одеднаш го виде суштеството како се движи, ова бесполово суштество. Дефинитивно си ја промени положбата. Раката му летна до устата.

„Исусе!“ рече. „Живо е.“

Тетка му повторно го погледна јастогот. Повторно мрдна. Направи мал нервен чин на живот врз мушамата. Стоеја над него, гледаа надолу кон него, изложена крстовидна форма на мушамата. Повторно се стресе. Белаква почувствува дека ќе му се слоши.

„Господе“, зајачи, „живо е, што ќе правиме?“

Тетката едноставно мораше да се насмее. Поита кон шпајзот да ја земе елегантната престилка, оставајќи го да се кокори надолу во јастогот и се врати облечена во неа и со завратени ракави, сета подготвена за работа.

„Епа“, рече, „човек, навистина, може само да се надева на вакво нешто.“

„Сево ова време“, пропелтечи Белаква. Во тој момент, одеднаш свесен за нејзината одвратна опрема: „Што ќе правиш?“ викна.

„Ќе го сварам сверов“, рече, „а што друго?“

„Но не е мртов“, се побуни Белаква, „не можеш така да го свариш.“

Го погледна со вчудовиденост. Да не го напуштил разумот?

„Биди разумен“, остро му рече, „јастозите секогаш се варат живи. Мора да се сварат живи.“ Го фати јастогот и го легна на грбот. Затрепери. „Не чувствуваат ништо“, рече.

Во длабочините на морето вползил во злиот сад. Со часови, среде непријатели, тајно дишел. Го преживеал мачорот на Французинката и неговиот глупав стисок. Сега одеше жив во врелата вода. Мораше. Земи го од мене здивот тивок¹².

Белаква погледна во стариот пергамент на нејзиното лице, сив во мрачната кујна.

„Само креваш врева“, луто рече, „и ме вознемируваш, а потоа ќе навалиш да го јадеш за вечера.“

Го крена јастогот од масата. Имаше уште скоро триесет секунди живот.

Па, помисли Белаква, ова е брза смрт, Господ нека ни е напомош.

Не е.

---

¹² Стих од *Ода на славејот* од Џон Китс (слоб. прев.).